

УДК 331.212.2(477)

Коваль О. А.¹

Фріцман М. Р.²

¹канд. економ. наук, доцент каф.

«Фінанси, банківська справа та страхування», ЗНТУ

²студентка гр. ФЕУ-113, ЗНТУ

РЕЗУЛЬТАТИ РЕФОРМ НАРАХУВАННЯ, ОБЛІКУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ

Актуальність обраної теми не викликає сумнівів, тому що визначення впливу змін в мінімальній заробітній платі на процес формування середньої заробітної плати великий. Колосальний вплив при цьому має і ЄСВ, як консолідований соціальний внесок в Україні. Останні роки Україна йде шляхом реформування, це стосується і інституту оподаткування. Податкова реформа вплинула на перебіг економічних процесів і розвиток бізнес-менеджменту в цілому.

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок в Україні, збір якого здійснюється в системі загальнообов'язкового державного соціального

страхування в обов'язковому порядку і на регулярній основі. Основні положення, що визначають порядок збору ЄСВ, встановлені Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464 –VI від 8.07.2010 (вступив в силу з 01.01.2011) Єдиний соціальний внесок підлягає сплаті до Пенсійного фонду України. Він замінив собою чотири раніше існуючих обов'язкових державних соціальних зборів: пенсійний, «безробіття», соцстрах (лікарняні), «нещасний випадок». Ставки ЄСВ диференціювалися в залежності від виду платника, а також в залежності від класів професійного ризику та виду діяльності.

Мінімальна ставка ЄСВ до 2016 року становила 36,76% (максимальна – 49,7% залежно від класу професійного ризику виробництва, а при нарахуванні винагороди за цивільно-правовими договорами – 34,7%) від розміру мінімальної заробітної плати. З 01.01.2016 року ставка ЄСВ знижена до 22% (для всіх категорій платників). Основна мета таких змін – створити умови для збільшення надходжень до бюджету і забезпечення збалансованості бюджету в 2016 р., а також поліпшення адміністрування податків (пояснювальна записка до проекту закону №3688 від 22 грудня 2015 р.).

Якщо проаналізувати законодавчі нововведення, то можна відстежити ще одну мету, не менш важливу для економіки в цілому, а саме: «зниження навантаження на фонд оплати праці», а конкретніше, «легалізація заробітної плати та зайнятості» (пояснювальна записка до проекту закону №1573 від 22 грудня 2014 р.).

Слід зазначити, що з 1 січня 2015 роботодавці зобов'язані сплачувати розмір ЄСВ не меншій, ніж мінімальний (розмір якого розраховується виходячи з мінімальної заробітної плати), незалежно від суми нарахованої заробітної плати. Таким чином, встановлено мінімальний поріг розміру ЄСВ в грошовому еквіваленті.

В період з 01.12.2013 по 31.08.2015 мінімальна зарплата становила незмінний рівень який дорівнював 1218 грн, однак починаючи з 01.09.2015 мінімальну зарплату підвищили на 13% Таким чином, можна побачити тенденцію збільшення рівня мінімальної заробітної плати в Україні за 4 роки.

Розглянемо вплив зміни мінімальної заробітної плати на розмір ЄСВ на прикладі оподаткування фізичної особи – підприємця. Для ФОП мінімальний ЄСВ до 2016 року становив 34,7% від розміру мінімальної зарплати. А це означає, що в період з 1.01.2013 по 30.11.2013 при мінімальній заробітній платі в 1147 грн ЄСВ становив 398,01 грн.

Таким чином, проаналізувавши період з 2013 по 2016, ми бачимо, що при реальному зростанні мінімальної заробітної плати сплата ЄСВ знизилася завдяки введенню нової ставки 22%.

У жовтні 2016 року уряд анонсує збільшення мінімальної заробітної плати у 2017 році до 3200 гривень, в порівнянні з 1600 грн на 1.12.2016 г. Рівень мінімальної зарплати – це найважливіший показник, через

який вираховується заробітна плата співробітникам бюджетної сфери, соціальні виплати і так далі. Видно, що в перебігу останніх 4 років показник рівня середньої заробітної плати неухильно зростає.

Таким чином, можна побачити, що при підвищенні мінімальної заробітної плати Єдиний Соціальний Внесок збільшиться більш ніж у два рази в порівнянні з 2016 роком і становитиме 704,00 грн 50 – 60% людей, які працюють в легальному секторі, отримували зарплату в розмірі 1,465 грн 3 1 січня зарплата в легальному секторі зростає – і менше 3,2 тис грн платити працівникам буде не можливо.

Деякі можуть почати звільняти працівників за статтею «за власним бажанням» або за погодженням сторін і переводити їх на 100% зарплату в конверті. Ще одним варіантом може стати формальне переведення працівників на неповну ставку. При цьому працівник отримуватиме ту ж зарплату, а працедавець – виплачувати колишній обсяг податку. «Також роботодавець може підвищити офіційну частину до необхідного рівня, доплачуючи інше в конверті. У цьому випадку загальна величина зарплати не зміниться. Але самі скупі роботодавці можуть навіть вирахувати з тіньової частини податкові відрахування і ЄСВ, які їм доведеться платити з підвищеної офіційної частини зарплати. За допомогою кореляції можна визначити, чи існує зв'язок і наскільки він тісний між середнім рівнем зарплати і мінімальною заробітною платою; між середньою заробітною платою і мінімальним ЄСВ. Коефіцієнт кореляції визначає силу і напрям зв'язку між змінними. Значення коефіцієнта знаходяться в діапазоні від -1.0 (сильна негативна залежність) до $+1.0$ (сильна позитивна залежність). При коефіцієнті кореляції рівному нулю зв'язок між змінними відсутній. Для визначення зв'язку між середньою заробітною платою і мінімальним рівнем Єдиного Соціального Внеску отримуємо коефіцієнт кореляції, який дорівнює $-0,5$, що свідчить про те, що залежність між обчислювальними змінними негативна і не значна.

Таким чином, при збільшенні мінімального ЄСВ відбувається незначне і не постійне зменшення середньої заробітної плати.

Проаналізувавши тенденції зміни процентної ставки Єдиного соціального внеску можна побачити, що мінімальна ставка ЄСВ до 2016 року становила 36,76% від розміру мінімальної заробітної плати, а з 01.01.2016 року ставка ЄСВ знижена до 22%. Рівень мінімальної заробітної плати протягом 4 років має тенденцію до зростання, і на кінець 2016 року становить 1450,00. У проєкті бюджету на 2017 рік мінімальну заробітну плату пропонується встановити в місячному розмірі з 1 січня – 3200 гривень. Так само, було визначено, що існує дуже сильна позитивна залежність між середньою заробітною платою і мінімальною заробітною платою, тобто при збільшенні мінімальної зарплати зростає рівень середньої зарплати. Визначено залежність між середньою заробітною платою і мінімальною ЄСВ, яка як виявилось негативна і не значна. Таким чином, при збільшенні мінімального ЄСВ відбувається незначне і не постійне зменшення середньої заробітної плати.